

ובכיר הוא המקדים, זה שזומח תחילה זמנאלי שביעית: ואפילו הוא המתאחר, זה שנשאר מפירות שביעית שחלפה. והלכה כרבי: ה' שמן שרפה הוא שמן תרומה שנטמא. ונקרא שמן שריפה לפי שאינו ראוי אלא לשריפה. ואין הלכה כרבי שמעון: ו' זה מזוהר. ואין הלכה כרבי שמעון:

האיסור ונתצטל. ואע"ג דזירק אולינן צתר לקיטה מכל מקום חיישינן שלא יהא מן הנלקט שביעית, [היכא דכמישן דמאיממול עקירא, כדאשכחן גבי יוס טוב עעירובין (מ)]. ועוד דזירק שנגמר גידולו שביעית לא אולינן צתר לקיטה כמו שאפרש לקמן בפ"ט (מ"א): הבכיר. יש מקום שממהר לזכר ולגדל [יותר] משאר מקומות: הותר האפילו. אע"פ שלא עשה כיוצא בו דמ"מ אי אפשר שלא רצה היתר: מיד. לפיכך³³ שהיו מציאין ירק מחוזה לארץ והיה רצה על של ארץ ישראל³⁴. ומתוך סוגיא דירושלמי (הוצא לקמיה) משמע שזהו הטעם. וצ"ל קמא דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי [תנאין] דתניא אין מציאין ירק מחו"ל לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו. ובתוספתא (פ"ד) משמע דאפי' צידועין של שביעית שרי³⁵ כשעשו כיוצא בהן, דתניא צללים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיאלו³⁶ משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. אמר ר' יוסי מעשה שזרעו כרם גרוד [צנפורין] צללים, למוצאי שביעית זרעוהו שעוריס, והיו פועלים יורדין ומנכשין צמוכו ומציאין ירק לתוך קופותיהן, וצאו ושאלו את רבי יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. ויש ליישבה כפי שיטת הירושלמי. וכרם גרוד שם מקום [הוא] ולא כרם ממש, ודכוותה צפרק קמא דצבא צתרא (ו). ואיירי צירק שהוספו הצללים: ירושלמי (הל' ד'). בראשונה היה ירק אסור בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא ירק מותר בספרי א"י. אעפ"כ היה אסור להציא ירק מחו"ל לארץ. אעפ"כ היה אסור ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, היתר רבי ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, צר [מן] ההן קפלוטאי. מה עבדין ליה ליפוראי, אלצשונייה שקא וקיטמא, ואייתוניה קומי רבי, אמרו ליה מה חטאת דדין מן כל ירקא, ושאר [ליה] לון. פירוש. בספרי ארץ ישראל. עיירות העומדות על הגבולין, דאי אפשר לזיהר שלא יציאו שם ירק מחוזה לארץ, ואפשר שגם בני העיר היו להם שדות צמחה לארץ: ה' שמן שרפה. שמן [של] תרומה שנטמא, [וקרי ליה שמן שריפה משום ד]לשריפה עומד כדאמר[ינן] צפ' צמה מדליקין (דף כ"ג). וצטאר שנים קאי, דצעי שריפתו צארץ, ומעלה בעלמא משום דאשכחן גבי קדשים דשריפתן צמקומן (פסחים כד.). וכן פירות שביעית צעינן ציעור צארץ. וסתמא כר' שמעון בן אלעזר, דתניא [צמוספתא (פ"ה)] פירות שביעית שיאלו צמחה לארץ³⁷ מצערן צמקומן דצרי רבי, ר' שמעון בן אלעזר אומר מציאין צארץ ומצערן שנאמר (ויקרא כה) צארץ תהיה כל תבואתה (לאכול)³⁷. ודבר תימה למאן דפסיק צפ' מקום שנהגו (פסחים דף ע"ג): [אין]³⁸ הלכה כר' שמעון בן אלעזר, היכי שציק מתני'. ושמא לכתחילה אפילו [רבי מודה]³⁸ לר' שמעון בן אלעזר (מודה)³⁸ דאין מוציאין אפילו קודם הציבור, ורצ ספרא דאפיק גרצא דחמרא דשביעית מא"י לחוזה לארץ צשווג היה, וצרוצ ספרים גרסי' רצ ספרא נפק מא"י לחוזה לארץ הוה צהדיה גרצא דחמרא דשביעית, משמע דלאו דעתיה: ו' אין מביאין

עין משפט נר מצוה ג מיי פ"ד מהלכות שמיטה ויוצל הל' ו. ד מיי פ"צ מהל' תרומות הל' ז [סג עשין קלג]. ה מיי פ"ה מהלכות שמיטה ויוצל הל' יג סג עשין קמו קמת. ו מיי פ"צ מהלכות תרומות הל' יז.

רמב"ם דפוס ישן
ובכיר. הוא הממהר לצאת בתחלת מוצאי שביעית: ואפילו. הוא המתאחר שנשאר מפירות שנה שביעית שעברה והלכה כרבי: ה' שמן שריפה. הוא שמן תרומה שנטמא ונקרא שמן שריפה שאינו ראוי אלא לשריפה, ואין הלכה כרבי שמעון: ו' כל זה מבוואר ואין הלכה כרבי שמעון:

הערות לר"ש
33 אינו כן ועי' בירושלמי פ"ז דפאה יט א (הג' הגר"א).
34 ראה מהר"י קורקוס פ"ד הל' ז. 35 כ"י והמהר"י לנדא. ובד"י: שהרי. 36 בהג' הגר"א נדחק תיבות "או שיצאו" והגיה דצ"ל "ויצאו". 37 כ"י. ובד"י: שיצאו מחו"ל לארץ, והגיה מהמהר"י לנדא דצ"ל שיצאו מא"י לחו"ל. 37* ראה מלאכ"ש. 38 הג' מהר"י לנדא. וראה מלאכ"ש.

ליקוטים
[שי"ד להלן עמוד דמג]
ב. בר"ש. ד"ה להדלקת. דמדליקין בשביעית בין טהור בין טמא משא"כ כו'. צ"ע דא"כ גם באכילה ושתייה וסיכה קלה שביעית ביה שמוותרת בטומאה, ומדלא תני להו ע"כ דלא איירי בטומאה, ומע"ש בטהור [צ"ל ד]לא הותר להדלקת. וקרא דלא בערתי בטמא אוסר כל בייעור שבעולם. וילפינן מיני להדלקת דס"ד להתיר בטמא כיון דלא חזי לאכילה כמו בתרומה [קמ"ל]. (ראמ"ה) בא"ד. ולא מדליקין בשמן שרפה. שמא י"ל בזה דאשביעית קאי, דבר הלמד מענינו הוא. ר"ל בשביעית אין מדליקין בשמן שריפה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כשאר ימות השנה, משום דנפק מינה חורבא שיסברו שהשמן של שביעית שנתעב להדלקת. ויקחו ממנו לצרכן כי יחשבוהו הפקר. והיינו בזיון ששתמש בו להדיוט. (יעב"ץ)

הבכיר הותר האפילו רבי היתר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד: ה' אין מוציאין שמן שרפה שמעתי בפירוש שמוציאין לסוריא ואין מוציאין לחוצה לארץ: ו' אין מביאין תרומה מחוצה לארץ אמר ר' שמעון שמעתי והיה רצה על של ארץ ישראל³⁴. ומתוך סוגיא דירושלמי (הוצא לקמיה) משמע שזהו הטעם. וצ"ל קמא דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי [תנאין] דתניא אין מציאין ירק מחו"ל לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו. ובתוספתא (פ"ד) משמע דאפי' צידועין של שביעית שרי³⁵ כשעשו כיוצא בהן, דתניא צללים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיאלו³⁶ משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. אמר ר' יוסי מעשה שזרעו כרם גרוד [צנפורין] צללים, למוצאי שביעית זרעוהו שעוריס, והיו פועלים יורדין ומנכשין צמוכו ומציאין ירק לתוך קופותיהן, וצאו ושאלו את רבי יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. ויש ליישבה כפי שיטת הירושלמי. וכרם גרוד שם מקום [הוא] ולא כרם ממש, ודכוותה צפרק קמא דצבא צתרא (ו). ואיירי צירק שהוספו הצללים: ירושלמי (הל' ד'). בראשונה היה ירק אסור בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא ירק מותר בספרי א"י. אעפ"כ היה אסור להציא ירק מחו"ל לארץ. אעפ"כ היה אסור ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, היתר רבי ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, צר [מן] ההן קפלוטאי. מה עבדין ליה ליפוראי, אלצשונייה שקא וקיטמא, ואייתוניה קומי רבי, אמרו ליה מה חטאת דדין מן כל ירקא, ושאר [ליה] לון. פירוש. בספרי ארץ ישראל. עיירות העומדות על הגבולין, דאי אפשר לזיהר שלא יציאו שם ירק מחוזה לארץ, ואפשר שגם בני העיר היו להם שדות צמחה לארץ: ה' שמן שרפה. שמן [של] תרומה שנטמא, [וקרי ליה שמן שריפה משום ד]לשריפה עומד כדאמר[ינן] צפ' צמה מדליקין (דף כ"ג). וצטאר שנים קאי, דצעי שריפתו צארץ, ומעלה בעלמא משום דאשכחן גבי קדשים דשריפתן צמקומן (פסחים כד.). וכן פירות שביעית צעינן ציעור צארץ. וסתמא כר' שמעון בן אלעזר, דתניא [צמוספתא (פ"ה)] פירות שביעית שיאלו צמחה לארץ³⁷ מצערן צמקומן דצרי רבי, ר' שמעון בן אלעזר אומר מציאין צארץ ומצערן שנאמר (ויקרא כה) צארץ תהיה כל תבואתה (לאכול)³⁷. ודבר תימה למאן דפסיק צפ' מקום שנהגו (פסחים דף ע"ג): [אין]³⁸ הלכה כר' שמעון בן אלעזר, היכי שציק מתני'. ושמא לכתחילה אפילו [רבי מודה]³⁸ לר' שמעון בן אלעזר (מודה)³⁸ דאין מוציאין אפילו קודם הציבור, ורצ ספרא דאפיק גרצא דחמרא דשביעית מא"י לחוזה לארץ צשווג היה, וצרוצ ספרים גרסי' רצ ספרא נפק מא"י לחוזה לארץ הוה צהדיה גרצא דחמרא דשביעית, משמע דלאו דעתיה: ו' אין מביאין

פירוש מהר"י בן מלכי צדק
והביאורו לפני ר' אמרו לו מה חטא זה מכל ירק והתירו להן. פי' שירקות חוצה לארץ רבה על אותן שבארץ ומבטלין אותן. ה' אין מוציאין שמן שרפה. פי' שמן העומד לישרף ומאי ניהו שמן תרומה שנטמא ובשאר שני שבוע עסקינן. וכן פירות שביעית אין מוציאין מוצרץ לחוצה לארץ. תניא פירות הארץ שיצאו חוץ לארץ מתבערין במקומן דברי ר' שמעון, ר' שמעון בן אלעזר אומר מביאין בארץ ומבערין דכתיב (ויקרא כה) בארץ תהיה כל תבואתה לאכול. ו' אין מביאין תרומה

פירוש הר"ש
שיאלו מהארץ לחוזה לארץ אמר ר' שמעון שמעתי והיה רצה על של ארץ ישראל³⁴. ומתוך סוגיא דירושלמי (הוצא לקמיה) משמע שזהו הטעם. וצ"ל קמא דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי [תנאין] דתניא אין מציאין ירק מחו"ל לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו. ובתוספתא (פ"ד) משמע דאפי' צידועין של שביעית שרי³⁵ כשעשו כיוצא בהן, דתניא צללים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיאלו³⁶ משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. אמר ר' יוסי מעשה שזרעו כרם גרוד [צנפורין] צללים, למוצאי שביעית זרעוהו שעוריס, והיו פועלים יורדין ומנכשין צמוכו ומציאין ירק לתוך קופותיהן, וצאו ושאלו את רבי יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. ויש ליישבה כפי שיטת הירושלמי. וכרם גרוד שם מקום [הוא] ולא כרם ממש, ודכוותה צפרק קמא דצבא צתרא (ו). ואיירי צירק שהוספו הצללים: ירושלמי (הל' ד'). בראשונה היה ירק אסור בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא ירק מותר בספרי א"י. אעפ"כ היה אסור להציא ירק מחו"ל לארץ. אעפ"כ היה אסור ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, היתר רבי ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, צר [מן] ההן קפלוטאי. מה עבדין ליה ליפוראי, אלצשונייה שקא וקיטמא, ואייתוניה קומי רבי, אמרו ליה מה חטאת דדין מן כל ירקא, ושאר [ליה] לון. פירוש. בספרי ארץ ישראל. עיירות העומדות על הגבולין, דאי אפשר לזיהר שלא יציאו שם ירק מחוזה לארץ, ואפשר שגם בני העיר היו להם שדות צמחה לארץ: ה' שמן שרפה. שמן [של] תרומה שנטמא, [וקרי ליה שמן שריפה משום ד]לשריפה עומד כדאמר[ינן] צפ' צמה מדליקין (דף כ"ג). וצטאר שנים קאי, דצעי שריפתו צארץ, ומעלה בעלמא משום דאשכחן גבי קדשים דשריפתן צמקומן (פסחים כד.). וכן פירות שביעית צעינן ציעור צארץ. וסתמא כר' שמעון בן אלעזר, דתניא [צמוספתא (פ"ה)] פירות שביעית שיאלו צמחה לארץ³⁷ מצערן צמקומן דצרי רבי, ר' שמעון בן אלעזר אומר מציאין צארץ ומצערן שנאמר (ויקרא כה) צארץ תהיה כל תבואתה (לאכול)³⁷. ודבר תימה למאן דפסיק צפ' מקום שנהגו (פסחים דף ע"ג): [אין]³⁸ הלכה כר' שמעון בן אלעזר, היכי שציק מתני'. ושמא לכתחילה אפילו [רבי מודה]³⁸ לר' שמעון בן אלעזר (מודה)³⁸ דאין מוציאין אפילו קודם הציבור, ורצ ספרא דאפיק גרצא דחמרא דשביעית מא"י לחוזה לארץ צשווג היה, וצרוצ ספרים גרסי' רצ ספרא נפק מא"י לחוזה לארץ הוה צהדיה גרצא דחמרא דשביעית, משמע דלאו דעתיה: ו' אין מביאין

הבכיר. יש מקום שממהר להצטל: הותר האפילו. שכל הירקות אפליין דתלינן שממקום הצכיר הציאוס: היתר ליקח ירק מוצאי שביעית מיד. לפי שהתיר להציא ירק מחוזה לארץ והיה רצה על של א"י, וצפ"ק דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי צה תנאי דתניא אין מציאין ירק מחוזה לארץ ורבותינו התיירו וא"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו: ה' שמן שריפה. תרומה שנטמאה ועומדת לשריפה וצטאר שנים קאי ומעלה עשו לשרפה צארץ כדאשכחן גבי קדשים פסולין שנשרפין צמקומן: וכן פירות שביעית. לריכין ציעור צארץ. וסתמא כר"ש בן אלעזר דתניא צמוספתא ומייתי לה צפרק מקום שנהגו (פסחים ע"ג): פירות שביעית

1 ד"ד א 1019.